

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

2. szám.

Debrecen, 1928 január 14.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Újévi jókívánat.

Dr. Baltazár Dezső püspök előtt a debreceni Kollégium tanárainak élén elmondta **Karai Sándor** koll. igazgató.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úr!

Amidőn Méltóságod előtt az újesztendő első napján kollégiumi tanárok és tisztviselők megjelentünk, hogy a változó esztendővel Méltóságod személye iránt érzett változatlan hódolatunkról, tiszteletünkről és szeretetünkről újabb bizonyítást tegyünk, és hogy a ránk viradt új esztendő munkájához a Méltóságod lelkének fenkölt ideálijusából erőt merítsünk: mindenekelőtt háládatos szívvel emlékezünk meg arról a huzgó ügyszeretettől sugalt és a bölcsesség lelkétől vezetett áldozatos munkáról, amelyet Méltóságod anyaszentegyházunk érdekeinek munkálásában és védelmében és Kollégiumunk ügyeinek előbbvitelében az elmúlt esztendő folyamán is minden református magyar ember elismerésére méltó módon teljesített. Különösen is megköszönjük Méltóságodnak atyai jóságát, amellyel az élet gondjaival küzdő tanárok és tisztviselők anyagi helyzetének gyors javítását lehetővé tette és házi tűzhelyök melegét a karácsonyi szent ünnepekre szívének jóságával biztosította.

Bár szétépett nemzetünk elpusztíthatatlan életerejénél fogva, amennyire ezt természetellenes határai között teheti, lassanként kezdi újra építeni régi nagyságának romjain állami és nemzeti életét, és a nagy angol publicistának meghálálhatatlan propagandája folytán a művelt nemzetek is kezdik megismerni nemzetünket és a rajta elkövetett borzalmas igazságtalanságokat: mégis nemzetünk belső életében még most is vannak aggasztó jelenségek, amelyek egyáltalában nem szolgálják azt a legfőbb célt, amelynek munkálásában a nemzet minden rétegének egyesíteni kellene erejét. Ilyen aggasztó jelenség a közjogi méltóságot és állami eredetű javadalmat élvező róm. kath. főpapok kinevezésénél a magyar állam ősi főkegyúri jogának mellőzése. Hogy ezt a nemzet függetlenségébe mélyen belevágó kérdést a nemzetgyűlés annak idején rendezetlenül hagyta, ennek, azt hiszem, be nem vallott, de igazi oka a felekezeti féltékenység, a felekezeti türelmetlenség volt. az a felekezeti szellem,

amely az ország összeomlása óta a protestantizmus nyílt kisebbitése és ócsárlása mellett közéletünk minden terén igyekszik előrenyomulni és ma már ott tart, hogy az egyházak állami támogatása ügyében a gazdag r. kath. egyház részére egyenlő elbánást követel a szegény protestáns egyházakkal. Nem tudom, hogy r. kath. testvéreink hogy intézik el hazafias lelkiismeretökkel a magyar államnak említett alkotmányjogi súlyos sérelmét; én, mint református magyar ember boldognak érzem magamat, hogy egyházam érdekei hazám érdekeivel soha összeütközésbe nem kerülhetnek és hogy vallásom soha nem állíthat az elé a kínos választás elé, hogy magyar legyek-e inkább, vagy református.

Ugyanennek a szellemnek édes gyermeke az a sajnálatos zavargás is, amellyel egyetemünk ifjúságának egyrésze egy egész hónapon keresztül lehetetlenné tette az egyetemek komoly munkáját és állandó nyugtalanságban tartotta a társadalom komolyabb elemeit. Az oláh Cuzáknak magyar elvtársai vajjon okultak-e eléggé az erdélyi eseményekből és érzik-e már teljes súlya szerint azt a felelősséget, amely a kiskorú ifjúságnak pártpolitikai célokra felhasználásából rájuk hárul? A fegyelmetlenségnek ezek a kicsapongásai mételeyő hatással vannak a középiskolai ifjúságra is; ezért a tanári karoknak az ifjúságot ettől a romboló hatástól a krisztusi értelemben vett keresztyén neveléssel megvédeni annál parancsolóbb kötelessége, mennél fogékonyabb az éretlen ifjúság a felnövekvő tanulóknak példája nyomán az ilyen hatások befogadására.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úr! Látna a nemzetnek felekezeti és pártok szerinti széttagoltságát, látva a szűkkörű érdekcsoportok önző törekvéseit, kétségbe kellene esnünk, ha a Gondviselő éppen ezekben a legnehezebb időkben oly férfiakat nem rendelt volna a nemzet vezetésére, mint Horthy Miklós kormányzó úr és Bethlen István miniszterelnök úr, akik mély bölcsességgel és biztos kézzel vezetik nemzetünk hajóját a bel- és külpolitika zavaros vizeinek Scyllai és Charybdisei között. A magyar reformátusságnak ilyen gondviselés-szerű embere Méltóságod is, akit politikai élelátása. törhetetlen kalvinista magyar érzése, a

mult becses hagyományait a haladás követelményeivel összeegyeztető bölcsessége, nemzeti és egyházi érdekeink védelmében felelmet nem ismerő bátorsága és koncepcióinak megvalósításában tanúsított energiája hivatott vezérévé avatott a magyar református egyháznak.

Kérjük a nemzetünk felett örökös Gondviselést, hogy Meltóságod életét, erejét és egészségét tartsa meg igen sokaig.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaságot!

A magyar református-életében a közelebbi múlt esztendőik éppen irodalmi téren nem egy örvendetes új jelenséget hoztak létre. Az időszaki egyházi sajtótermékek száma jelentékenyen (ha nem is minden tekintetben egészségesen) megnövekedett. A református irodalmi termelésben ezenkívül is úgy mennyiségileg, mint minőségileg hatalmas gyarapodás jelentkezik. Ami még ennél is örvendetesebb pedig: a református szellemű irodalom és sajtó további égetően szükséges kifejlesztésére nagy-zerű új tervek allanak az érdeklődés homlokterében s a tervek mögött a legszebb reményekre jogosító szent akarások allanak és duzzadó energiák feszülnek indulásra készen.

Új alkotásoknak és új terveknek ebben a nagyon örvendetes és nagyon biztató özőnében egy az, amiről nem volna szabad elfeledkeznünk: az, hogy ne veszítsük el a kapcsolatot a *régivel*. E tekintetben a nagy új munkák és készülődések fölött érzett legőszintébb örömnök és hálaadásunk közepette sem nyomhatjuk el aggodalmainkat a miatt, hogy a magyar protestáns, közelebbiről református irodalomnak immár 40 éves multra visszatekintő nagy érdemű fejlesztő tényezője és kiröpítő fészke, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság, évek óta a legváltóságosabb anyagi helyzettel küzd.

Nem szeretnők, ha akárki is félreértene bennünket. Ismételjük, hogy Isten igen nagy ajándéknak tartjuk azt az irodalmi és sajtobeli fellendülést, amely a magyar református-életében a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságtól teljesen függetlenül az utóbbi években létrejött. Világosan látjuk égető szükségét, életmentő jelentőségét s ezeknek a lapoknak hasábjain soha nem hagyjuk a legmelegebb méltánylás nélkül pozitív értékeit. Hozzáteszük, hogy abban sem találunk semmi kivetni valóat, ha ez az új irodalmi fellendülés a református szellemi élet táplálását az Irodalmi Társaság közös evangéliumi protestáns koncepciójától eltérőleg, a lehető legerőteljesebb *református* alapon kívánta és kívánja végezni. Elvégre az csak természetes, hogy aki erős, ép és szép magyar református egyházi életet és közszellemet akar, annak az irodalom és a sajtó terén sem lehet a református vallásosság, világnézet és egyházi felfogás karakterisztikus egyéni vonásainak kidomborításától visszahúzódnia.

Mindez azonban szerény véleményem szerint még egyáltalában nem jelenti azt, hogy tehát a

Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak nincs többé jelentősége és hivatása mai magyar protestantizmusunk és különösbbe kálvinizmusunk életében. Először is a mai magyar kálvinizmus még sokkal kevésbé engedheti meg magának a négyszázados evangéliumi testvérközösség eszméjének és gyakorlatának, az evangéliumi protestáns közös frontnak a földadását, mint a világháború előtti. Egyebekről nem szólva, ma ez a magyar református-élet részéről *evidens szeretetlenség* is volna a nagyon meggyöngyült másik fel iránt, amely tőlünk magára hagyatva s egy rosszul felfogott integralis kálvinizmus-érdekeiért (a Kálvin szellemével homlok-egyenest ellenkező módon) mintegy kitagadva, úgy egyházpolitikailag, mint még szellemileg is máról holnapra a leghetetlenebb helyzetbe sodródnek. De meg azután — a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság folyóirata, a nagymúltú és ma is, a jelen helyzetben lehetséges legmagasabb színvonalon álló Protestáns Szemle fönntartása egymagában olyan cél, amelyért az evangéliumi protestáns erőknek tovább összefogni szükséges is, érdemes is. A Protestáns Szemle megszűnéséért a felelőséget nyugodt lélekkel még akkor sem lehetne vállalni, hogyha a megszűnést követő napon *egy egy ugyanolyan* tartalmas és magas színvonalú külön református és külön evangélikus szemle lépne is a helyébe, mert ezeknek a külön szemléknek az önmagában legvirágzóbb léte és munkássága sem kárpótolna az evangéliumi protestáns oekumenizmus eszméjének vetkes elejtéséért, ami nemcsak a valódi történelmi kálvinizmus szellemével volna ellentétes, de a tömör egységű ultramontan támadásokkal szemben is újabb rést nyitna magyar protestantizmusunknak különben sem ideálisan kiépített közös védelmi frontján. S végül ne felejtjük azt, hogy a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság munkájának a legjelentősebb és a multban legtöbb dicsőséget szerzett részét: a magyar protestáns *tudományos irodalom* munkálását és fejlesztését ezidőszert még a legújabb református irodalmi jelenségek és vállalatok *egyike sem* vette át tőle s egész határozottan nem is volna abban a helyzetben, hogy átvehetné. Már pedig tudományos téren leraknunk a fegyvert, annyi volna, mint nyíltan beismernünk inferioritásunkat más világnézeteknek hatalmasan előretörő tudományos munkájával szemben. Ami különösen a magyar protestáns egyháztörténelmi kutatások szomorúan megszakadt fonálának sürgős felvételét illeti, ebben a részben *egyedül a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság bír megfelelő elhivatottsággal s ha nem is tökéletes, de kielégítő szervezetséggel a munka irányítására nézve* úgy muljánál, mint összetételénél fogva. Talán nem árt itt emlékezetbe idéznünk, hogy a Társaság 40 éves multja folyamán különösen éppen ezen a legutóbbi téren olyan munkát végzett, amely nélkül egyháztörténelmi tudásunk mai állása el sem volna képzelhető s amely munka (éppen úgy, mint a Társaság egyéb irodalmi munkássága is) *túlnyomó mértékben a magyar református öntudat és szellem fejlődésének és gazdagodásának vált javára*. Vegyük csak elő és fussuk

végig a Társaság nagyértékű kiadványainak impozáns sorozatát s azután mérlegeljük elfogulatlanul azt a kérdést, vajjon ezek a kiadványok arról beszélnek é, hogy a református szellem akár az írókat illetőleg, akár a kiadványok tartalmát tekintve, háttérbe szorult volna a Társaság négy évtizedes fennállása alatt, vagy talán elmosódott volna, valami közös és általános protestáns limonádénak adva helyet? Ha a Protestáns Irodalmi Társaság negyvenéves multjában nem érvényesült elég jellegzetesen a református szellem egyénisége, ennek csak egyetlenegy oka lehet, az, hogy az elmúlt négy évtized folyamán ugyanennek a szellemnek az érvényesülése a Társaságon kívül, *tisztán református viszonylatokban sem volt eléggé jellegzetes*. De az a Protestáns Irodalmi Társaság, amely egy, a mai-nál hitbelileg és theologialag sokkal kevésbé pozitív korszakban is vállalkozni mert a Kalvin és a Zwingli alapvető műveinek a kiadására s amelyik óriási értékű adattárának túlnyomó nagy részét töltötte meg kizárólag református vonatkozású történelmi emlékekkel, igazán nem vádolható azzal, hogy közreműködött volna a református öntudat elszintelenítésére Magyarországon. Még kevésbé lehet félni ily irányú hatásától a jövőben.

Mindezeket azért mondtuk el, hogy felhívjuk a figyelmet a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak a közeli napokban püspökünk ajánló soráival szétbocsátandó kérés szövegére. Szeretnők, ha ez a kérés szövegét megtalálná a maga útját mind azokhoz, akikhez intézve van: nagy és gazdag egyházainkhoz, jómódú és megértő világiainkhoz, tehetős és áldozatkész lelkészeinkhez. Kétségbeejtő volna, ha az ott kért, aránylag nagyon szerény támogatást éppen az anyagilag is, szellemileg is legerősebb magyar protestáns egyházkerületből nem kaphatná meg megfelelő mértékben a Társaság. Egyáltalában nem azt jelentené ez, hogy a magyar reformátusok erre a régi, nagy intézményükre azért nem akarnak többé áldozni, mert minden pénzüket az új alkotásokra tartogatják: hanem ellenkezőleg éppen azt jelentené, hogy azoktól a magyar reformátusoktól, akik az értékes *mezelevőt* nem tudják megbecsülni és tovább építeni, új célokra sem lehet várni tartós és maradandó áldozatkésztséget, legföljebb csak szalmalángszerű fellobbanást.

R. I.

Iskola

Néhány szó az „Égő sebek“ című közleményhez.

Az 1927 december 15-én megjelent Tanítók Lapjában Égő sebek cím alatt egy közlemény jelent meg, melynek bevallott célja: „a lelkész és tanítói kar között a testvéri érzésből fakadó szeretetteljes viszony ápolása“.

A cikkíró nagy örömmel ismeri el, hogy úgy a püspöki, valamint az esperesi és lelkészi kar

nagyobb részénél a szeretetteljes viszony megértésére talált.

A világiak részéről pedig sem az egyház-megyén, sem az egyházkerületen a tanítói érdekek ellen egyetlen felszólalás sem hangzott el.

A presbitériumokban pedig egy-egy bús felszólalót a többség jóakarata rendesen leszereli.

Ezekből tehát az következnék, hogy a pap és tanítóság közötti viszony a legtöbb esetben kifogás alá nem eshetik. De a cikkíró nem erre a megállapításra jut, hanem égő sebekről beszél.

Ilyen égő sebek 1-ször a tanítói illetmények ki nem szolgáltatása, 2-szor az egyházközségből engedély nélkül való el nem távoztatás, 3-szor lealacsonyító munka végeztetése.

A tanítói illetmények kiszolgáltatására vonatkozólag egy esetet fel is hoz, melyet azonban nem élethűen állít be. Én, ki a felhozott esetnek ismerője vagyok, a szeretetteljes viszony ápolása érdekében kötelességemnek tartom, hogy a felhozott példát élethűen mutassam be.

Volt 20 vagy 25 évvel ezelőtt egy nádfedeles tanítói lakás, melyen a tető 30—35 cm. vastag volt. E tanítói laknak lakója avval állott elő, hogy az ő háza teteje csurog. Látva a tető vastagságát, e bejelentést kételkedve fogadták az illetékesek. Jelentette az illető tanító az esperesnek is ezt a dolgot. Ez elrendelte a vizsgálatot. Meg is vizsgálta a tetőt az úgynevezett gazdasági bizottság s jelentette, — ami úgyszólván látni való volt —, hogy a tető jó.

Teltek az idők, multak a napok. Egyszer kap az illető egyházközség egy idézést a királyi járásbíróaságtól, melynek rövid értelme az, hogy az a bizonyos nádfedeles tanítói lak becsurgása ügyében a tárgyalás ekkor meg ekkor lesz.

A tárgyalás meg is lett tartva s az egyház elmarasztaltatott.

Felebbezve lett a törvényszékhez, de itt mielőtt tárgyalva lett volna, a *felperes a pert visszavette*. Így aztán a tetőt nem fedték meg. A tanító tovább lakott benne mindaddig, míg az egyház saját elhatározásából minden tanítói lakot újonnan építtetett.

S csudálatos, minden régi lakásból kész örömmel ment a tanító a szép új lakásba, egyedül ebből a nádfedeles csurgós tetejű házból nem akart a tanító az új lakásba beköltözni.

Az égő sebek második sérelme: az egyházközségből engedély nélkül való el nem távoztatás.

Vajjon sérelem-e ez? Hiszen számos esetben megtörtént, vagy megtörténik, hogy az igazgatói tulkapások ellen ép ez az engedély mentette meg a tanítót a kellemetlen helyzetből. Tudok rá esetet, mikor az osztálytanító szívesebben jelentette a távozását az iskolaszék elnökének. Mert arról meg volt győződve, hogy az iskolaszéki elnök úgy kezelte a dolgot, ahogy kellett, de az igazgatótanító szíveségétől előre tartott.

Mert hát valljuk meg, hogy az igazgató-tanítók között sok olyan van, aki nem akarja megérteni, hogy az egyenlők között első. S így történhetett vagy történhetik meg, hogy az igazgató bácsi rop-

pant szeretne rendelkezni a tanító szabad idejével. S milyen lélekemelő dolog az, mikor az igazgató bácsi szíveskedik meghívni minden tanítót egy tanításonkívüli időben tartandó fontos gyűlésre, melynek egyedüli tárgya, hogy az igazgató úr előterjeszti, hogy valakivel, mondjuk az alispán úrral kibékült s barátságosan feketekávéztak. Folytathatnám, de nem teszem.

A harmadik pont az égő sebeknél a lealacsonyító munka végeztetése. Ilyet a reformátusoknál nem láttam, de nem is hallottam. Ilyet fel sem tudok tételni. Ez csak hangulatkeltésre való. Az ilyen dolgok előhozásával nem a lelkész és tanítók közötti jó viszonyt ápoljuk, hanem az elégedetlenséget szítjuk s hangulatot akarunk kelteni. E pedig nem helyes dolog. Ma nem arra kell törekedni, hogy egymást izgassuk, hanem arra, hogy egymást megértsük, tiszteljük és becsüljük. Ne akarjunk mi — különösen nyugdíjas tanítók — a lelkészi kar s tanítóság között válaszfalakat emelni, úgyis igyekeznek ezt mások kívülről megcsinálni. De aztán azt jegyezze meg a tanítóság, hogy e válaszfalakat azok készítik nagy előszeretettel, kik hívei az ingyenes népoktatásnak. (Értsd: a tanítónak pedig fizetést nem adunk.)

Egy nyugdíjas tanító.

Közélet

Lelkészeiktatás Földesen.

Folyó hó 8-án, vasárnap a délelőtti istentisztelet keretében volt Kiss Sándor újonnan választott lelkész beiktatása. Az új lelkész családjával pénteken délután érkezett meg községünkbe Hajdúszovát felől, hová a határig 30 szánon mentek elébe tisztelői, kik lelkesedve, örömtől kigyult arccal, lelkes éljenzéssel fogadták. — Azután Domokos Géza községi főjegyző szeretettel üdvözölte az érkezőket. A község uccáin a lakosság éljenzése között vonult be a menet a lelkészlakba. Az egyház nevében Barcsa Zsigmond gondnok üdvözölte szívélyes szavakkal a presbitérium jelenlétében a megérkezett lelkészt.

Vasárnap reggel 3/49 órakor harangzúgás mellett vonult be dr. Baltazár Dezső püspök autója a lelkészlakra, ahol a község nevében Domokos Géza főjegyző, az egyház nevében Barcsa Zsigmond gondnok fogadta szíves szeretettel és tisztelettel a megérkezett püspököt.

Az istentisztelet 1/210 órakor kezdődött, amikor főtiszteletű püspök úr bevonult a zsufolásig megtelt templomba.

Itt Bartha László esperes gyönyörű alkalmi beszéd kíséretében adta át az új lelkésznek a templom kulcsát és a bibliát, felhívta őt a beiktató beszédje megtartására. Az új lelkész megható imájával, lendületes, magas szárnyalású egyházi beszédével a legnagyobb mértékben lebilincselte a hívek figyelmét és megnyerte tetszését. Buzogány Dénes tanító remek szólóéneke után, melyet Máthé János tanító művészi orgonajátéka kísért, püspök

úr áhítatos imájával és püspöki áldásával végződött az istentisztelet.

Templom után diszközgyűlése volt a presbitériumnak, melyen az új lelkész beiktatása befejeződött. Itt Bartha László az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye nevében üdvözölte püspök urat, majd püspök úr válaszolt, megköszönve az üdvözlést, megköszönve az egyháztanácsnak, hogy beteg lelkészét 5 1/2 éven át, — míg a lelkészi nyugdíjintézet ismét teljesítheti kötelességét — keresztyéni szeretettel hagyta állásában, jövedelmében. Majd rámutatott arra, hogy az új lelkész mindenütt megtalálja az utat, melyet nagynevű édesatyja, Kiss Ferenc egyetemi tanár, mint földesi lelkész sok, maradandó alkotásával előtte világossá tett. Megköszöni a presbitériumnak, egyházközségnek, hogy a lelkészválasztást így oldotta meg s nyugodtan teszi le a földesi egyház sorsát az új lelkész kezébe, mert meg van róla győződve, hogy édesatyja nyomdokain fog haladni. Majd Kiss József a presbitérium nevében üdvözölte az új lelkészt. Végül Kiss Sándor lelkész köszönte meg püspök úrnak, az esperesnek, az egyháztanácsnak, lelkésztársainak, kik itt megjelentek s a gyülekezetnek kitüntető bizalmát, ígérte, hogy a gyülekezet minden tagjának lekipásztora akar lenni.

Majd püspök úr a község tisztelgő küldöttségét Domokos Géza üdvözlésével fogadta. A tanítótestület soha el nem muló halálját Boldizsár Lajos igazgató-tanító tolmácsolta. A Levente-egyesület tiszteletét Kiss István őrnagy vitte a püspök úr elé. A tisztelgő küldöttségek sorát az izr. hitközség küldöttei zárták be.

Délben 1 órakor a Kaszinó termében 70 terítékes közbéd volt, melyen püspök úr a kormányzó úr Óföméltóságát, Nagy István tanító püspök urat, Boldizsár Lajos igazgató-tanító az új lelkészt, Karácsony Sándor püspökladányi lelkész a vendéglátó földesi egyházat, Buzogány Dénes tanító az esperest köszöntötte fel. **B-t.**

Irodalom

Csekme Ferenc: Képek a parókhíáról. Harmadik kötet. Marosvásárhely 1927. 8° 160 lap. A volt görgényi esperes, a Marosvölgyön bájosan rejtőzködő, kicsiny Gernyeszeg édesszavú, öreg pásztora, ebben a kötetében az előzőkhöz (1910. és 1912.) méltó termelését adja finoman és melegen érző és látó lelkének, meg a legjobb alkotásaiban a Baksay Sándoréra emlékeztető tollának. Az ideálizáló, meg a realiztikus ecsetkezelés valami egészen megkapóan egyéni elegyítésével és megbecsülhetetlen aranyos humorral eleveníti föl az erdélyi kálvinista parókhíak — sajnos — örökre letűnt, drága tegnapiat. Legsikerültebb darabja: „A marosi traktus a kerületen“ egy, a maga nemében tökéletes interieur: ragyogóan tiszta, hű és rendkívül lebilincselő keresztmetszet a református Erdély utolsó aranykorának utolsó, boldog éveiből. Annak, aki maga is benne élt még valamennyire, lehetetlen, hogy olvastára össze ne fusson a szájában sok

elfelejtett jó iz és — a szemében a könny. De kisebb-nagyobb mértékben el lehet ezt mondani a legtöbb darabjáról a kötetnek, különösen a Bethlen-főiskolai emlékekről. — Művelődéstörténeti becse pedig van még a belletristikailag leggyöngébben sikerült daraboknak is. A nagyértékű kötetek megrendelhetők a szerzőnél: *Gornesti, Ind. Mures.* Ara a két elsőnek 80—80 Leu, ennek a harmadiknak 160 Leu.

(ri.)

Halottaink

Frauenfelder Arnold,
a nagy magyarbarát.
1875—1927.

Idegen nemzet fia volt. De hozzánk fűzte a református hit, az a lelkesedés, amellyel viseltetett minden iránt, ami magyar. Ott az Untersee mellett, a kedves kis svájci faluban, Berlingenben 1927 november 26-án szombat este egy kedves, szeretetreméltó, mély vallásosságú lelkész ajakán némult el a szó. egy nagy magyarbarát hunyta le hosszú, mély álomra szeméit: Frauenfelder Arnold. Mindössze 53 éves volt. Kimulasát nem hosszas betegség, hanem egy szerencsétlen baleset előzte meg. A kerékpárról, amellyel hazafelé sietett Berlingenbe, oly szerencsétlenül bukkott le, hogy ott találták halva az országúton. Frauenfelder Arnold született 1875 június 10-én Hallauban (Kt. Appenzell), ahol atyja Frauenfelder Eduárd lelkész volt. Anyja Bächtold Maria lelkészi családból származott s mély vallásos kedéllyel birt. Frauenfelder Eduárd 1876—1885-ig Heidenben volt lelkésze a kisebbségi egyháznak. Ugyanis lelkészválasztás alkalmával az egyházközségnek kisebbsége nem fogadta el lelkészének a többség által választott liberalis szellemű Grob dékánt, hanem Frauenfeldert hívta meg második lelkésznek. Majd 1885—1911-ig szülővárosában, Schaffhausenben működött Frauenfelder Eduárd, mint első lelkész. Itt látogatta meg őt e sorok írója két ízben, 1898-ban és 1903-ban. Mindig lelkesen beszélt a magyarokról. Elbeszélte, hogy a múlt század ötvenes éveiben több olyan magyar diákkal lakott a baseli alumneumban, akik 1848—49-ben honvédek voltak. Fia, Arnold bizonyára atyjától örökölte a magyarok iránt való szeretetét. Frauenfelder Arnold gondos nevelésben részesült. A gimnasiumot Schaffhausenben és Baselben végezte. Majd 1895—96. és 1896—97. iskolai évben a neuchateli theologiai akadémiára iratkozott be, főképen a francia nyelv végett. Ezt a nyelvet tökéletesen elsajátította. Az 1897—98. iskolai évet a baseli theologian töltötte. Ez időből származik e sorok írójának vele való ismeretsége. Együtt laktak a baseli theologiai alumneumban. A svájci fiúk kivétel nélkül rokonszenveztek a magyar fiúkkal, hiszen ezekkel természetük sok közös vonást tartalmaz. Amidőn hazatértem Magyarországra, Frauenfelderrel való ismeretségem nem szakadt meg, hanem levelekkel tovább ápoltuk azt 30 éven

át. Több mint 100 levél van birtokomban a megboldogulttól, amelyek jellemére, emberszeretetére a legszebb fényt vetnek. Frauenfelder az 1898—99. iskolai évet Halléban töltötte. Itt is kereste a magyar diákok barátságát. Ez az év, amint gyakran mondta, theologiai tanulmányainak kibővítése mellett arra való is volt, hogy magát a német nyelvben tökéletesítse, értve ez alatt a német birodalmi nyelvet. A svájci és német birodalmi nemetség között kiejtésben és irányban nagy különbség van. 1899—900. iskolai évben Marburgban tanult. Atyja engedélyével 1899 nyarán ellátogatott hozzánk, bár sokan le akarták beszélni a Magyarországra való utazásról, ahol az ember élete sincsen biztonságban. Magyarországra 1899 aug. 1-én érkezett. E sorok írója Budapestre elébe utazott s csaknem egy hónapon át vele utazott Magyarország különböző részeiben. Meghívták őt a Bethlen grófok is Bethlenbe és Keresdre. Ez utóbbi helyen csodálkozva nézte azt a sziklaüreget, ahol az első káivnizták tartották istentiszteletüket. Frauenfelder megfordult Debrecenben is, ahol mindenütt élénk rokonszenvet keltett maga iránt. Hazatérve Svájcba több helyen sorozatos előadást tartott Magyarországról. Előadása meg is jelent a Schaffhauser Blatt-ban. Miután letette teljes eredménnyel a lelkészi vizsgákat, előbb atyjánál, majd Diezenhofban volt segédlelkész. A jó megjelenésű, kiváló szónokot 1903 elején Tägerwylen (Kt. Thurgau) választotta meg egyhangulag lelkészül. Itt látogattam őt meg 1903 júliusban. Bővebb felvilágosítást adott az ottani egyházi viszonyokról, amelyeket akkor a Debreceni Protestáns Lapban ismerttettem is. 1903-ban kelt egybe Schmücker Erzsébettel, akivel még hallei diák korában ismerkedett meg. Házasságukból két gyermek született: Ilse és Erich. Mindkettő életben van. 1910-ben egy nagy egyházközség választotta meg lelkésszé a tevékenységéről már széles körben ismert Frauenfeldert. Ez a nagy egyházközség Teufen volt (Kt. Appenzell). A háború alatt is levelezésben állottam Frauenfelderrel. A háború után 1919 március 11-én a többek között így ír: „Mélyen megrendített, amit a magyar protestánsok sorsáról írtál. A magyarországi viszonyokról gyakran olvasok a lapokból, de távolból a dolgok másképen néznek ki, mint amilyenek tényleg... Nagyon érdekelne téled megtudni, miképen fogod fel Károlyi ténykedéseit. Hiszed, hogy a most annyira szenvedő magyar protestantizmus elnökötökben támaszt nyer? Van-e sok reményed a párisi békekonferenciához? Be kell vallanom, hogy én sok tekintetben csalatkoztam benne.“

A bolsevizmus s az azt követő oláh megszállás miatt csaknem másfél évig el voltunk zárva az előttünk oly rokonszenves Svájctól. Végre 1920 legvégén felkerestem levélben Frauenfeldert, aki 1921 január 22-én válaszolt igen hosszasan. A többek között ezeket írta: „Amidőn a postás legutóbb ismert kézírással írt leveledet hozta, lelkem mélyében megborzadtam, mivel többször tettem már eredménytelen kísérletet, hogy rólad valamit tudjak s azt hittem, hogy többé nem vagy az élők között. Ezért leveledet, mint a tulvilágból jövő

üzenetet egy darabig reszketve tartottam kezeim között. Hasztalan fordultam egy évvel ezelőtt rólad való felvilágosításért a debreceni polgármesteri hivatalhoz, amit az ide mellékelt másolat is bizonyít. Éppen még egy utolsó kísérletet akartam tenni a svájci vöröskeresztegylet főtitkári hivatala útján, amidőn váratlanul tőled magadtól jött a tudósítás. Egy úr, akivel egy évvel ezelőtt ismerkedtem meg s aki a magyar forradalom idején Romániában időzött, azt mondta nekem, hagyjak fel minden reménnyel, mert a bolsevisták Debrecenben minden intelligens embert lemészároltak. A reménynek egy kis szikrája még is maradt a lelkemben olykor-olykor. De ez a bizonyosság és bizonytalanság gonosztevő kezek által való meggyilkolásod feől, különösen álmatlan éjeleken át véghetetlenül lehangolt. De te életben vagy s az e fölött való örömem oly igen nagy." Levelemben megemlítettem Frauenfeldernek a magyar tisztviselő sanyarú helyzetét. Levelemnek ezt a részét szó szerint közzétette a Teufenben megjelenő „Sántis“ 1921. évi 14. számában. Ez a közlemény annyira meghatotta egyik ottani gazdag gyárost, hogy egy éven át a St. galleni bank útján minden hónapban bizonyos összeget küldött családom részére, ezenkívül sok ruhaneműt. Frauenfelder megírta, hogy a nemes adakozó ismeretlenül akar maradni, tehát ne is kutassak a neve után.

Ebben az időben megkezdődött a magyar gyermekek svájci nyaraltatásának az akciója, melyben előljártak Irlet berni, Frauenfelder teufeni, Altherr eglisau, Gantenbein reuti és Keller zürichi lelkészek. Frauenfelder több magyar gyermeket a lelkészlakba fogadott be. Kedvökért megtanult egy kicsit magyarul is. Hozzávitték a teufeni aszonyok a magyar gyermekeket, ha nem tudtak velők beszélni. Templomában egy ízben a szegény magyar egyházi tisztviselők felszegelésére hívta fel hiveit. A begyűlt összeget elküldte nekem, hogy osszam szét a tanítóképzőintézeti tanárok gyermekei között. Ez meg is történt.

Frauenfelder a magyarok iránt való szeretet által indítatva, másodszer is eljött 1921 október 10-én Budapestre. Ha látta egykor az integer Magyarországot, látni akarta a megesűfított, a megalázott, szenvedő Csonkamagyarországot. Gazdag gyáros barátja előre nagyobb összeget küldött nekem, hogy Frauenfelder magyarországi költségeit fedezhessem. Budapestre elébe utaztam. Mindössze egy hetet tölthetett nálunk. Meglátogatta Debrecen s itt a kollégiumi ifjúság előtti előadást tartott az oratóriumban. Meglátogatta Bucsatelepen Bucsai László lelkészt, aki a baseli egyetemen tanult s nálók, az ő parochiáján töltött két hónapot. A Bucsatelepen építendő templomra Svájcban tekintélyes összeget gyűjtött. Résztvett Nagykállóban a harangavatáson. Mindnyájunk emlékezetében van még az a szép felkösztöntő beszéd, amelyet az ünnepi lakomán mondott s e szavakkal végzett; „Hiszek Magyarország feltámadásában“. Hazatérve Svájcba, a „Sántis“ 1921. évi novemberi és decemberi számaiban ezen címmel: „Erlebtes und Geschautes in Ungarn.“ egész terjedelmében leírta nálunk szerzett

benyomásait. Ezenkívül kivonatossan ismertette több nagyobb svájci lapban magyarországi utazását. Hazánkról irt cikkeit a „Sántis“ nyomán fordításban közöltük a Debreceni Protestáns Lapban.

Dr. Veress István.

(Vége következik)

Deme Bandika, Deme László péceli lelkész négy éves fiacskája rövid szenvedés után elhunyt. Szeretteinek vigasztalása legyen a viszontlátás reménysége!

Különfelek

A Kálvinisták Templomegyesületének vallásos szakcsoportja január 13-án, pénteken délután 6 órakor a kollégium dísztermében vallásos délutánt rendezett, melynek legkiemelkedőbb pontja volt dr. Lencz Géza egyetemi tanárnak a vallásos meggyőződés fontosságáról tartott előadása.

A Kistemplom újjáépítésének első része a napokban befejezést nyert, amennyiben teljesen kicserélték a beteg, megtört oszlopokat, továbbá a falakon és a mennyezeten is elvégezték azokat a munkálatokat, melyek építkezési beavatkozást igényeltek. Most már teljes mértékben biztosítva van a Kistemplom sorsa, amennyiben az összedőlés és süllyedés ki van zárva. A templom belsejében megkezdtek a vakolást is, amelyet azonban a rendkívüli hideg idő miatt abban kellett hagyni. — A külső rész renoválására a tavasszal kerül sor. Megjavítják az orgonát is, mely abban az időben, mikor készítették, úgyszólván ritkaság volt a maga nemében. Bevezetik a templomba a villanyt is, hogy a jövőben a Kistemplomban is lehessen vallásos délutánokat rendezni. A Kistemplom ünnepélyes megnyitása előreláthatólag pünkösdkor fog megtörténni.

A Biblia 46,000 példányban fogyott el 1926. évben Csonka-Magyarországon. 1924-ben 16,000, 1925-ben 30,000, 1926-ban 46,000 Bibliát vásároltak a különböző felekezetek tagjai. Az elmúlt évben 14 új nyelvre fordították le a Bibliát, ezzel a Szentírás most már ötszázkilencvenhárom nyelven vált hozzáférhetővé. Európa egész bibliavásárlása 1,500,000 darab volt.

Vallásos délután volt az ispotályi templomban január 8-án, délután 5 órakor. Bibliát olvasott és imádkozott Felker János lelkész, prédikált dr. Erdős Károly lelkészképző-intézeti igazgató. Énekelt Kustár Dánielné, felolvasott Nagy Sándor segédlelkész, szavalt ifj. Benyhe Imre. Utóimát mondott Molnár Ferenc lelkész.

Hítvédelmi gyűlés. A Kálvinisták Templomegyesületének hitvédelmi szakcsoportja január 6-án d. u. 6 órakor a református egyház tanácstermében tartotta rendes havi gyűlését. Előadást tartott Görömbey Péter nagykállói lelkész a mexikói vallásharcról. A nagyon érdekes előadást szép számú hallgatóság követte figyelemmel.

Az Újpesti Református Nőegylet 112 budapesti szegénynek ruhát, cipőt, élelmet osztott szét.

A debreceni Református Őrasszonyok a Kálvinisták Templomegyesületének Vegyeskara zászló-alapja javára január 7-én az Arany Bika üvegtermében jól sikerült műsoros tea-estélyt rendeztek. Az estélyen a Templomegyesület Vegyeskara Szabó Lajos karnagy vezetése alatt több művészi számmal szerepelt. Igen szépen sikerült a 14 magyarruhás pár magyar tánca is.

A középiskolai vallástanárok január 9—10. napjain konferenciát tartottak Budapesten lic. Rácz Kálmán pápai vallástanár vezetése alatt gazdag tárgysorozattal.

Az 1928-ik év 46 napján tart a farsang s ez alatt 100—150 bált rendeznek. Ha a bálók összes költsége: 500 ezer pengőre értékeljük, hatalmas összeg ez is, mivel sok nélkülözés, nyomort lehetne enyhíteni.

A családi nevek megváltoztatásánál ezután az egyéni érdemességet is megvizsgálják és nem lehet bárkinek egy pár filléres bélyeg árán a nevét fő cserélni, különösen pedig a régi, történelmi magyar családok nevét kisajátítani.

A kultuszminisztérium ezeröttszáz népkönyvtárt létesített s a könyvtárak anyagát úgy válogatta össze, hogy a különböző tárgykörből vett könyvek kerek egészeket alkotnak s alkalmazkodnak a lakosság életviszonyaihoz és műveltségi fokához. Különösen a szakirodalmak termékeiből állanak egész sorozatok az olvasók rendelkezésére.

A ceglédi Református Nőegylet Bibliaköre magára vállalta Molnár Mária diakonissza nő eltar-tási díja egyrészének fedezését. Minden hónapban 32 pengőt küldenek részére Manus szigetére, ahol Krisztus evangéliámát viszi a pogány kannibálok közé. A nőegylet áldozatos munkája legyen követendő példa mások számára is.

Egyeken, a túlnyomólag katolikus többségű hajdúmegyei községben 170 lélekszámú szórvány-gyülekezete van a református híveknek, akiknek lelkigondozását *Létai* Menyhért tiszafüredi református lelkész látja el nagy buzgalommal és kitartással. Munkásságának hatása és eredményeképpen a kis gyülekezet öntudatos tagjai szorosán összetartanak és szorgalmasan látogatják a havonként egy vasárnapon tartott istentiszteleteket. Gyermeküket azonban kénytelenek az ottani állami iskolában taníttatni, ahol azok bizony a református szellemből és gondolkozásból minél kevesebbet sajátíthatnak el, ami a szülőknek nagy keserűséget okoz, mert utódaik lelkében így veszélyeztetve látják a hithez való öntudatos ragaszkodást. Ha ehhez hozzávesszük azt, hogy itt is — mint általában a kath. többségű helyeken — az egykor református vallású Egyeknek református maradványát reverzálisokkal és egyéb manipulációkkal állandóan erős nyomás alatt tartják az „uralkodó” vallás vakbuzgó papjai és követői, akkor előttünk áll e kis református gyülekezet nehéz állapotának képe. Éppen ideje volna ez exponált helyre egy missziói lelkészi állásáról gondoskodni az egyházkerületnek, annyival is inkább, mert az Egyekkel határos nagy tanyák: az Ohat és Hortobágy református híveinek, akik e

tanyákon is szép számmal élnek, szintén szükségük van az állandó lelkigondozó-ra. A főtiszteletű Püspök úr, aki belátta ennek szükséges voltát, már meg is ígerte támogatását e missziói állás megszervezésében. A terv megvalósulását óhajtva várják e vidék tekintéyes számú református hívei.

P.

Javul Debrecen erkölcsvédelmi statisztikája.

December hónap folyamán Debrecenben erkölcsvédelmi rendeletbe ütköző kényszer miatt tizenöt esetben indult eljárás. A tizenöt esetből 14 káromkodás volt. A multhoz viszonyítva a helyzet javulást mutat.

Egyházi élet Sárrétudvariban. Karácsonykor 114 gyermek és 15 család részesült szeretetadományokban. Harminc gyermek részesül segélytankönyvekben. A nőegylet kétszáz pengős alapítványt tett a szegények számára és gyász-ú asztali és szószéki takarót szerzett be. A Nőegylet és az Ifjúsági Egylet fennállásuk öt éves évfordulóját ünnepelték. A Leányegylet szép sikerrel működik. Az egyházi férfi Énekkar magyar zászlót szerezett be. Református Naptár ez évben is megjelent. Férfi, leány és gyermek énekkarok vesznek részt az istentiszteleteken. E magyar református szellemben végzett lelki munkát Nagy Ferenc lelkész és felesége Kovács Julia, a tantszület tagjaival egyetértően végzik.

A debreceni református egyház vallástanítási-ügyi bizottsága a napokban alakult meg. Az új szerv hasonló a református középiskolák ügyeit intéző igazgatótanácsokhoz, azonban ebbe nem volna beilleszthető a nem református középiskolákba járó növendékek vallásoktatás ügye s ezért kellett az új bizottságot létesíteni. A nem református intézetekben, a polgári, reál, kereskedelmi iskolákban a református növendékek újszólván abszolút többségben vannak. Ezeknek hitoktatásával 12 vallástanító lelkész foglalkozik. Erre a munkára ügyel fel az új bizottság, mely január 1-én meg is kezdte működését. A bizottság elnöke Úray Sándor lelkész, moderátor, előadója Papp Imre vt. lelkész, jegyzője Mezey Béla vt. lelkész. A bizottságot alkotják 7 rendes lelkész, 7 presbiter és 7 hitoktató lelkész.

A Kossuth-utcai paróchiális kör református nőegyesülete január 11-én, délután 5 órakor a DMKE dísztermében rendes heti összejövetelt rendezett. Ez alkalommal Baja Mihály lelkész, az egyesület vezetője tartott értékes biblíamagyarazatot igen szép érdeklődés mellett.

A debreceni református leánygimnázium tanári kara boldogemlékű, felejthetetlen kartársa, *Konrad Teréz* emlékezetére január 8-án, d. e. 10 órakor az intézet dísztermében kegyeletes gyászünnepelet tartott.

A Szülők Iskolájában a városháza közgyűlési termében dr. Görgey Márton vármegyei tiszti főorvos tartott legutóbb értékes előadást „Az alkoholizmus és az iskola” címmel igen nagy érdeklődés mellett. Énekelt ez alkalommal a Városi Dalegylet. Zárószavakat pedig dr. Veres István tanítóképezdei igazgató, a Szülők Iskolájának vezetője mondott.

A budapesti theologia konferenciája január 10-én vette kezdetét. Reggeli áhitattal és úrvacsora vétellel kezdődött, amelyen az áhitatot és az úrvacsora-beszédet Izsák Aladar somogyjádi lelkész tartotta. A konferencián az első előadást Czeglédy Sándor, Győr református lelkésze mondta a „Szentlélek munkája a gyülekezetben” cím alatt. Utána dr. Lencz Géza debreceni egyetemi tanár tartott előadást. Délután dr. Szentpéteri Kun Béla debreceni egyetemi tanár ismertette a református egyháznak az államhoz való viszonyát. Ezután Hamar István református theológiai professzor tartott előadást az egyke ellen. Beszédében kifejtette, hogy ugyanolyan gazdasági és életviszonyok mellett más vallásfelekezeteknél éppen úgy pusztít az egyke számos faja, mint a protestánsoknál. Muraközy Gyula, kecskeméti lelkész bibliamagyarázatával ért véget a konferencia első napja. — A papnék a református theologia Akadémia Ráday-utcai székházában jöttek össze dr. Ravasz László püspök feleségének elnöksége mellett. A konferencia reggeli áhitattal és úrvacsoravétellel kezdődött, mely után kimondta a szövetség megalakulását és azt, hogy a szövetség elnökeül az egyházkerület püspöknei közül ez évre dr. Ravasz Lászlónét választja meg ügyvezető elnökeül. A református lelkésznek országos szövetsége célja a református lelkésznek közt a baráti kapcsolat megerősítése, az egyháztársadalmi élet élénkebbé tétele és a keresztyéni szeretet munkás gyakorlásában való részvétel. A szövetség megalakulása után javaslatot fogadtak el a gyermeknyaraltatási akcióról, az özvegy papnék felkarolásáról.

Átszervezés előtt áll a debreceni református egyház. A debreceni református egyház nagy jelentőségű lépésre készül: átszervezi az egész egyházat, a hét lelkész vezérlete alatt álló 75.000 hívőből álló egyházközséget külön felosztja paróchiális körzetekre, amelyeknek autonómiát ad, a legfontosabb ügyekben alárendelve őket az egész egyház presbitériumának. Mintegy negyven év előtt már történt kísérlet arra, hogy a debreceni egyházat szétosszák és ezzel biztosítsák a működése eredményességét, a fejlődést a különválasztott paróchiáknak. Ezek a kísérletek azonban különböző okok miatt meghiusultak. A paróchiális körök legfontosabb joga lett volna, hogy maguk választották volna lelkészeiket. A tervezet szerint minden paróchiális körnek külön paróchiális tanácsa lenne, amely elintézné belső ügyeit — az anyagiakat is —, bizonyos határig, amelyen túl már a presbitérium, az egész debreceni egyház presbitériuma lenne illetékes az ügyek intézésére.

Egyetemi beiratkozások. A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetemen a beiratkozások javában folynak. Az egyetem rektora ismételt felhívta az ifjúság figyelmét arra, hogy a rendes beiratkozások január hó 19-ig tartanak és hogy a rendes beiratkozás után csak igen kivételes esetekben és megfelelő indokolással lehet folyamodni.

De e kérvények is január 19-éig, vagyis a rendes beiratkozási határidő alatt adandók be. Az előadások január hó 23-án, azaz hétfőn reggel kezdődnek.

A debreceni református egyház egy hold földet adományozott egyik tanyai iskolának. A cucai tanyai iskola részére Polgáry József 1 hold földet ajánlott fel. Miután ez nem volt elég, a városi tanács megkeresésére a református egyház presbitériuma elhatározta, hogy a felajánlott 1 hold föld mellett lévő egyházi birtokból még egy holdat ad az iskola részére.

A református egyház alkalmazottainak arcképes vasúti igazolványa. A debreceni református egyház által alkalmazott tanárok, tanítók kérvényt adtak be az egyházhoz, hogy váltsa meg számukra kedvezményes vasúti utazásra jogosító arcképes igazolványaikat. A református egyház gazdasági bizottsága megszavazta a kérést, amelynek teljesítése elől a presbitérium a múltban sem zárkózott el. Mintegy 140 egyházi alkalmazott vasúti jegyről van szó s egy arcképes igazolvány kiállítási díja 16 pengő.

A hajdúböszörményi református egyház január 7-én tartott presbitéri gyűlésén iktatta be az újonnan megválasztott főgondnok t és presbitereket. Az eskümintát Bakóczy Endre lelképásztor olvasta fel dr. Somossy Béla polgármester, főgondnok és a presbiterek előtt. Az eskütétel után a presbitérium a megüresedett egyházi jegyzői állásra Almássy Márton gimnáziumi vallástanárt választotta meg.

Traktortanfolyam. Folyó évi február hó 8-iki kezdettel a mezőgazdasági gépészeti vándoriskola a földművelésügyi miniszter megbízásából és támogatásával, a földművelésügyi miniszterium által kiadott új tantervvel megismétli debreceni traktortanfolyamát. E tanfolyamon résztvenni kívánók jelentkezzenek legsürgősebben a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara hivatalában (Hunyadi ucca 5., I. emelet). Részvételi díj a tanfolyamon és személynként 10 pengő, mely összeg a jelentkezéskor befizetendő.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Pályázati hirdetés.

A nagylétai református egyház a lemondás folytán megüresedett IV-ik számú férfitanítói s amennyiben erre kebelbeli tanerő választatnék meg, az V. számú férfitanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalom a IV. számú férfitanítói állásnál: 1. Természetben lakás és kert, vagy ezek helyett törvényszerű lakbér és kertváltás; 2. 18.82 q rozs, vagy ennek a mindenkori nagylétai piaci ára negyedévenként előre fizetve; 3. 10 kat.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

hold és 613 □-öl fekete szántó föld ; 4. 2 kat. hold 700 □-öl homoki kaszáló ; 5. 8 kbm. kemény tűzifa negyedévenként előre beszállítva, vagy ennek a mindenkori nagylétai beszerzési ára ; 6. 81 P 52 fillér fütéspénz, negyedévenként előre fizetve ; 7. 6 és fél legelőjog használata ; 8. törvényes kiegészítés az államtól. Helyi javadalom 40 egységre van értékelve. Földek adóját az egyház fizeti. 399 P 50 fillér beruházást a megválasztandó tanító megváltani tartozik. Kötelessége a IV. számú állásnál. Presbiterium által reábízott vagy reábízandó osztályok és ismétlősök tanítása. Jelenleg az I. leányosztályt vezeti. ifjúsági egyesület és énekkar vezetése, mindennemű belmissziói munkában segédkezés ; kanonikus órákon és akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése ; ha és amikor reá bízatik, egyházi jegyzőség végzése, számadásban segédkezés évi 200 pengő külön tiszteletdíjért.

Javadalom az V. számú tanítói állásnál : 1. Törvényes lakbér és kertválság. 2. Fizeték-kiegészítés az államtól. Kötelesség V. számú tanítói állásnál : Presbiterium által reábízott, vagy reábízandó osztályok és ismétlősök tanítása ; jelenleg az I. fiúosztályt vezeti ; ifjúsági egyesület és énekkar vezetése. Mindennemű belmissziói munkában segédkezés, kanonikus órákon és akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése ; ha és amikor reá bízatik, egyházi jegyzőség végzése, számadásban segédkezés évi 200 pengő külön tiszteletdíjért.

A választás megerősítése után mindkét állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok a szükséges okmányokkal ; oklevél, szolgálati és születési bizonyítvány, forradalmak alatti magatartást igazoló bizonyítvány felszerelve alulírotthoz küldendő a pályázati hirdetés megjelenésétől számított 8 nap alatt annak a jelzésével, hogy a pályázat mindkét állásra vonatkozik-e, vagy csak a IV-ik, vagy az V. számúra. Válaszbélyeg csatolandó. Menekültek, B. listások megfelelő képesítés esetén előnyben.

Radó József,
ref. lelkész, isk. széki elnök.

Postatakarékpénztári csekkszám 143,916.

Schuller Sámuel
szobafestő, mázoló és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcél szerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított a munkáinkért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak.

Kérem a nőgyesületek, presbiteriumok hasonló ajándékrendelését.

Igen tisztelt Szántó úr !

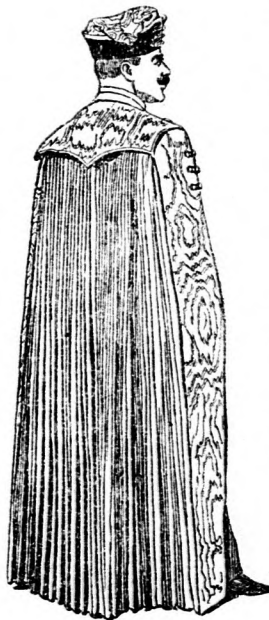
Gyülekezetünk által rendelt papi palást és süveg, melyet f. hó 10-én adtuk át nagytisz. Szécsy István szeretett lelkészünknek, csodálatraméltó volt az elragadtatás, úgy a lelkész úr, mint az érdekl. gyülekezeti tagok gyönyörködtek benne. Tolmácsolom is gratulációkat, — amely alkalommal üdvözljük Szántó urat és köszönetet mondunk azért, hogy szeretett lelkészünk megajándékoztatására oly szép, izéses és finom munkával ellátott palástot küldött.

Mégegyszer szívből üdvözljük és gratulálunk.

Mikepércs, 1927 jul. 18.

A presbiterium nevében

Szakács Andor,
el. isk. igazgató.

„DANKÓ“ Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápoloda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Teme'éseket vidéken is vállalunk.

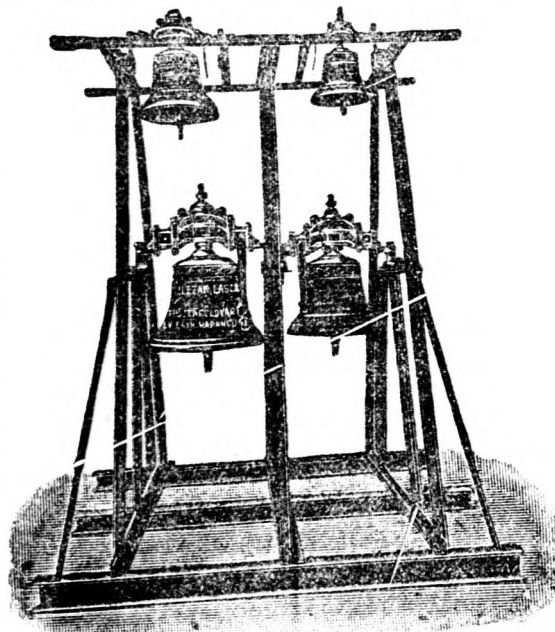

Debreczeni István
órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Specialis órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1926. évi debreceni iparkiallitáson díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ
harang-ércöntőde, harangfelszorelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Sajat hazában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HAZ” megállóhely A) B) C) D) kocsikkal. Telefon: Lipót 813-83

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasvári kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kőzműipari tárlaton a m. kir. kormány attai díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és szentesi kiállításon a nagy aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

Figyelem!

Figyelem!

Árleszállítás!

1928 január 1-től új zsolotárarak
léptek érvénybe:

32-rét alaku zsolotár	papirkötés	1-60 P
32-rét " "	1/2 vászon	1-80 „
32-rét " "	1/1 „	2-— „
16-rét " "	papirkötés	2-50 „
16-rét " "	1/2 vászon	2-70 „
16-rét " "	1/1 „	3-10 „
8-rét " "	papirkötés	3-70 „
8-rét " "	1/2 vászon	3-90 „
8-rét " "	1/1 „	4-30 „
4-rét " "	papirkötés	5-— „
4-rét " "	1/2 vászon	6-— „
4-rét " "	1/1 „	7-50 „

Minden lelkészi hivatalnak nélkülözhetetlen:

Üray Sándor: Lelkészi szolgálati napló . . . 4-—

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék:

Erdős Károly: Az én vallásom c. kis könyvecske —56

Egyházirodalmi újdonságok:

Debreceni István: Sirjatok a sírokkal	4-—
Forgács: Belmissziói Utmutató	4-—
Ravasz László: Orgonazúgás, II. kiadás	8-—
Sallay: Akié a fiú, azé az élet	2-40
Dr. Sebestyén: Református nő lelkivilága. I-II.	8-—
Vásárhelyi: Tudom kinek hittem	14-—

Március 15-ére

szavaltatok és hazafias színművek

már most kaphatók és megrendelhetők a

„Méliusz”
könyvkereskedésben
Debrecen, Ferenc József-út 26.

Telefon 2-70.